

nuptias (propter nuptias), București 1921 [ref. Kaprasův v „České revue“ č. 3—4 a Dr. D. M. Kauschanského v čsp. Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft XLIII/1927—28; *Jurământul cu brazda în cap, întrebuintat în dreptul vechiu românesc*, București, 1919 [přísaha s hroudou země na hlavě]. Práce byla později publikována v Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft LII/1938 s názvem „Der Grenzeld mit der Erdscholle auf dem Kopfe im alten rumänischen Rechte; Über die deutschrechtlichen Elemente in der altrumänischen Städteverfassung, Prag 1922; *Herite, eine altrumänische Rechtsinstitution* [promlčení], Prag 1928. (O práci referovali pochvalně prof. Felne, Rintelen, Balzer, Peterka, Heymann, Koschaker); *Jak přispěla staroslovanská k vytvoření řeči rumunské* [Sborník věnovaný prof. Pastrnkovi k 70. narozeninám, Praha 1923]; *Je název Cneazatul (knížetství) čili též judecie slovenského původu, či se toto pojmenování zrodilo v římských koloniích a municipiích v Daci?* [Miscellanea historico-juridica, Praha 1940].

Vedle těchto prací napsal jubilant řadu pojednání o nejrůznějších institucích starého rumunského práva, zvláště o ordálech, důkazu, ručení, přísaze apod. Prof. Mototolescu nezná únavy ani dnes, o čemž svědčí skutečnost, že má připravenou k vydání řadu rukopisů a že stále pracuje na velkém díle o rumunských právních dějinách. Za zmínku jistě stojí, že zamýšlí věnovati Československé akademii věd část své rozsáhlé knihovny. Za druhé světové války osvědčil své upřímné přátelství k Československu šlechetnou pomocí uprchlíkům z okupovaného území.

Růžička

KAROL KORANYI

Dne 24. září 1964 zemřel a 28. září byl ve Varšavě pochován přední představitel právní historiografie v Polsku a ve slovanských zemích vůbec, někdejší rektor univerzity v Toruni, vedoucí oddělení dějin státu a práva v Institutu práva PAN a profesor všeobecných dějin státu a práva na varšavské universitě Karol Koranyi, člen a význačný činovník mnoha učených společností polských i zahraničních.

Polská a vůbec socialistická věda v něm ztratila vynikající individualitu světového rozhledu, a četní žáci želi v něm pozorného a vlídného učitele, jehož působení vyrylo ve vývoji polské právní historiografie hlubokou brázdou.

Narozen 18. února 1897 ve Lvově, vyškolil se Koranyi v tomto tehdy velmi živém středisku polské historické práce u Přemyslawy Dąbkowského, Wladyslawy Abrahama a Alfreda Halbana, získal si širokou erudici studiem také v jiných příbuzných oborech a vyspěl v učence, pro něhož už zůstala charakteristickou snaha posuzovat otázky vývoje státu a práva v širokých universálních perspektivách. Šíří tematického záběru, mnohotvárností studované problematiky i časovým rozpětím studovaných otázek přiblížil se snad víc než kdo jiný v socialistických zemích představám, které je možno mít o opravdu světovém historiku státu a práva.

Habilitován roku 1931 a od r. 1939 profesorem lvovské university, obohatil Koranyi vědeckou literaturu množstvím příspěvků od článků v novinách a popularizačních časopisech přes drobné i větší vědecké statě až k velkým synthetickým dílům. Bibliografie, vydaná ke čtyřicetiletému výročí Koranyiho

vědecké činnosti ve sborníku jeho žáků „Miscellanea juridica“ (Varšava 1962) uvádí do roku 1961 307 položek. Pro Koranyiho charakteristická snaha postihovat relace a vzájemné působení práv západo- a východoevropských zemí přivedla ho posléze ke studiu právníkové literatury a právníkého myšlení, ke kterému se soustřeďoval v posledních letech života. Jako redaktor knižnice „Dawni polscy pisarze-prawnicy“ a sbírky textů „Biblioteka dawnych polskich pisarzy-prawników“ soustředil kolem nich řadu nadaných pracovníků mladších, a velké pokroky, jež polská literatura v posledních letech ve studiu a využití starého právníkého písemnictví dosáhla, jsou jeho neposlední zásluhou.

Hlavními výsledky Koranyiho práce, jež svým významem přesáhly polské hranice a staly se důležitým majetkem právněhistorické vědy vůbec, je jeho „Bibliografia historico-iuridica“ — „Bibliografia historyczno-prawna“, vydaná ve dvou svazcích pro l. 1926—1936 a v nedokončené podobě v jednom svazku za l. 1937—47, která shrnuje v odborně zasvěceném výběru knižní i nejdůležitější článkovou produkci takřka v globálním rozsahu. Je tím cennější — jak zase právě Koranyi měl k tomu plné předpoklady — že registruje stejně literaturu socialistických zemí jako práce ze západní Evropy a severní Ameriky, a bylo by si přát, aby se v Koranym započatém díle i po jeho smrti soustavně pokračovalo.

Pendantem k Bibliografii, která představuje stavební kameny k vybudování opravdu světové právní historiografie, je monumentální dílo Koranyiho stáří, třídílná, několikrát vydaná „Powszechna historia państwa i prawa w zarysie“. Dnes není to zdaleka již jediná učebnice tohoto oboru; v době, kdy začala vycházet, představovala však vedle učebnice sovětské jediný pokus o synthesesu v evropském měřítku, který zůstal dlouho ojedinělým také tím, že nešlo o kolektivní, ale individuální práci. Koranyi, který v l. 1939—45 působil jako vysokoškolský učitel na sovětských univerzitách a byl r. 1944 poctěn sovětským doktorem věd, představuje v oboru obecných dějin státu a práva pojetí sovětské, které je chápáno jako výklad vývoje nejdůležitějších politických celků té které epochy. Přiliš autokritický, nepojal Koranyi do svého díla ještě ve větší míře vývoj státních útvarů mimoevropských; dlouholeté soustavné sledování literatury k dějinám evropských a amerických států připravilo ho však znamenitě k vylíčení právních dějin západní Evropy a severní Ameriky v době feudalismu a počátků kapitalismu, kterým jeho práce končí a vrcholí.

Československá právní historiografie ztrácí kromě toho v Koranym příznivce, který pečlivě její produkci sledoval a registroval, udržoval se staršími i mladšími pracovníky tohoto oboru osobní i písemné styky a byl jejich vědecké práci nápomocen radou i skutkem.

Jiří Klabouch